

RECENZE

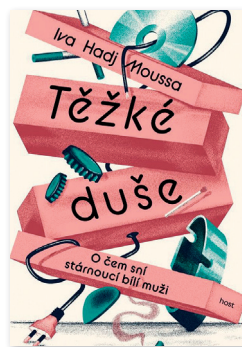
Metalová vesta pro tonoucí duše

IVA HADJ MOUSSA A JEJÍ VÝVOJOVÝ ROMÁN O VYKLÍZENÍ HARAMPÁDÍ

Situace „stárnoucího bílého muže“ je tak nelehká, ba svízelná, že mu přichází na pomoc píšící psychoterapeutka Iva Hadj Moussa svou knihou *Těžké duše*. To je samozřejmě řečeno s nadsázkou: Hadj Moussa (to příjmení je od manžela, což tu píšu jaksi pro orientaci, sama je původem z Milevska) je nejen profesní „léčitelkou duše“, ale již, dalo by se říci, zavedenou spisovatelkou. Napsala tři úspěšné prózy, tato je čtvrtá, má své čtenáře a svůj styl, který je účelný, nekomplikovaný, srozumitelný, přímočarý. Psaním se zjevně baví, ale nepíše jen pro sebe, představa, že je její „píšící já“ centrální osou vesmíru, je jí dost vzdálená, naopak typický je pro ni nadhled, odstup a jaksi „zdravá mysl“, což neznamena, že nemá se svými postavami soucit, právě naopak, prostě psychoterapeutka.

Knihám jako *Těžké duše* se kdysi říkalo „vývojový román“. Zachycují hrdinu v nějaké zlomové situaci, v níž dochází k proměně či aspoň k vývoji, zpravidla od nižšího k vyššímu. Tak je to i s vypravěčem Johannesem, kterému táhne na padesát, zdá se, že už má všechno, co za něco trochu stálo, za sebou, dokonce při pohledu zpět se mu jeví, že pokazil, na co sáhl. Nikam to moc nedotáhl, manželství se mu rozpadlo, má za sebou mravnostní delikt, který ho ocejoval jako sexuálního násilníka, jímž však ve skutečnosti vůbec není. Živí se jako vyklízeč starého harampádí v bytech po mrtvých, což je dostatečně symbolické

JIRÍ PEŇÁS

Iva Hadj Moussa:
Těžké duše. O čem sní stárnoucí bílí muži.
Vydal Host, 359 str.

i realistické. Má odrůstající dceru, se kterou to není snadné, ona v něm vidí beznadějněho boomeru, což je trochu paradoxní: boomer je přece původně od slova „boom“ čili rozkvět a dobré časy, které Johannes nikdy moc nezažil.

Jedinou kotvou a světlem v jeho trudném životě je tvrdá muzika v různých stylových modifikacích, prostě heavy metal. Nejde přitom jen o samotnou „hudbu“, jde jaksi o její spirituální náplň, kterou obsahuje, nebo si to aspoň její vyznavač Johannes představuje. Metal je pro něj (možná i pro autorku?) esence mužství, energie živočišné podstaty bytí, tedy něco autentického, pravdivého a nezfalšovatelného. Tento extatický a rituální rozměr metalu, projevující se též – či hlavně – v životním stylu (metalista může být těžko abstinents a též jeho názor na sex je přiměřeně přímočarý), se přitom dostává do rozporu se směřováním světa, kterému Johannes stále méně rozumí. Muži jako on zůstávají u svých „rebelských“ hodnot a postojů, které jsou novými generacemi odmítány a zesměšňovány, což v nich vyvolává sentimentální, ba až plačtivou reakci, pocit, že jsou posledními romantiky ve světě, který už pomalu ztratil veškeré kouzlo. A možná mají pravdu.

No a tomuto Johannesovi a všem jim podobným hází Hadj Moussa záchrannou vestu. Johannes pomalu během roku prochází jistou proměnou, z bodu, kdy se zdá, že je všechno špatné a život je jen soustava trapných monotónních úkonů, se pomalu rekonstruuje jakási osobnostní struktura. Především se Johannes pokusí vzkřísit kapelu, se kterou to kdysi nikam daleko nedotáhli, ale aspoň si hezky zahráli. To jsou ty Heavy Souls, těžké duše. Tím se do knihy dostává dialogický rozměr, neboť každý člen kapely do textu vnáší svou charakteristiku, jež zároveň představuje nějaký společenský typ: zoufalce, manažera, dezoláta, intelektuála, konformisty etc., vždy od něčeho trochu. Johannes představuje typ dobrého člověka, který o své dobrotě moc neví, nespikuluje o ní, spíše ji tak nějak nemotorně koná. Kapela se během roku dává dohromady, začíná hrát po klubech, má docela úspěch, ale to není úplně hlavní, důležitější je, že se těm vyhaslým duším vrací životní elán. Nový a nadějnější rozměr získává i Johannesův osobní život, napravuje se jeho vztah s dcerou, objevuje se na obzoru i nová láska, ta má už také nějaké karamboly za sebou, tak musejí být opatrní, ba plaší, zkrátka romantici.

Inu, těžko asi mluvit o nějakém hlubokém přelomovém díle: jde o velmi slušně napsanou „spotřební literaturu“, ale s přidanou hodnotou. Tou je právě ta nepopíratelná empatie s těžkými dušemi, kterým může třeba odlehčit těžká muzika – a lehkou rukou napsaná knížka. ■